

Ir. E. van Rijssel

No. 4.78

**ENKELE STRUCTURELE ASPECTEN
VAN DE TEELT EN AFZET VAN PERKPLANTEN**

Oktober 1977

L 26
4.78c

Landbouw-Economisch Instituut

Afdeling Tuinbouw

319 033

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
SAMENVATTING EN PERSPECTIEF	7
1. INLEIDING	9
2. VERANTWOORDING VAN DE STEEKPROEF	10
3. BEDRIJFSSTRUCTURELE ASPECTEN	12
3.1 Bedrijfstypen	12
3.2 Oppervlakte cultuurgrond en glasbezetting	13
3.3 Kastypen	14
3.4 Teeltplan	15
3.5 Arbeidsvoorziening	16
4. HET PERKPLANTENSORTIMENT	17
4.1 De belangrijkste gewassen	17
4.2 Sortiment per bedrijfstype en naar bedrijfs- omvang	18
5. DE AFZET VAN PERKPLANTEN	20
5.1 Afzetkanalen	20
5.2 De wijze van afzet naar bedrijfstype	21
5.3 Veilingafzet en het geteelde aantal perkplanten	21
5.4 Aankoop van marktbaar perkplanten	21
6. SOCIALE ASPECTEN	23
6.1 Leefstijdsopbouw van de ondernemers	23
6.2 Opvolgingssituatie	24
BIJLAGEN	25

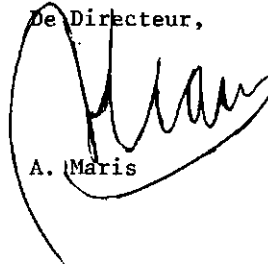
Woord vooraf

De teelt van perkplanten behoort zeker niet tot de minst belangrijke onderdelen van de nederlandse bloemisterij. Toch bleek van deze teeltsector betrekkelijk weinig informatie beschikbaar. Om in deze leemte enigszins te voorzien, is een onderzoek uitgevoerd naar enkele structurele aspecten van de perkplantenteelt, van welk onderzoek in de voorliggende publikatie verslag wordt gedaan.

Het onderzoek dat gebaseerd op gegevens die via de STULM zijn verkregen, is uitgevoerd door ir. E. van Rijssel van de afdeling Tuinbouw; de heer van Rijssel is gedetacheerd bij het Proefstation voor de Bloemisterij te Aalsmeer.

Den Haag, oktober 1977

De Directeur,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Maris', written over a large, stylized, circular flourish.

A. Maris

Samenvatting en perspectief

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de teelt van perkplanten in Nederland nogal verspreid voorkomt, met lichte concentraties rond enkele grote steden en een duidelijke concentratie in het Westland.

De teelt wordt qua omvang het meest op bloementeelbedrijven aangetroffen, daarna volgen groete- en hoveniersbedrijven, die als groep een even grote produktie van perkplanten hebben. Bij groentetelers is de perkplantenteelt van meer recente datum dan bij de bloementelers en hoveniers. Mogelijkheden tot aankoop van kiemplanten of reeds verspeende planten kunnen hiervan de oorzaak zijn.

Het zijn in het algemeen bedrijven met relatief geringe oppervlakten glas waar perkplantenteelt wordt bedreven. Bij toenemende glasoppervlakte neemt de omvang van de teelt weliswaar toe, maar niet in gelijke mate. Perkplantenteelt is in zeer vele gevallen gelijktijdig gecombineerd met andere glasteelten. Specialisatie op jaarrondbasis komt, gezien de afzetmogelijkheden, niet voor; op enkele bedrijven is in de periode februari - mei het produktieplan volledig op perkplanten toegespitst.

Het perkplantensortiment is zeer uitgebreid. In de totale landelijke produktie die op circa 60 miljoen stuks wordt geraamd, hebben *Tagetes* en *Petunia* veruit het belangrijkste aandeel (ieder voor 20%). Deze gewassen komen, met *Salvia*, op 4 van de 5 bedrijven voor. Groentetelers blijken in het algemeen een klein sortiment te produceren, bloementelers en hoveniers richten de produktie op een breder sortiment. Naarmate de glasoppervlakte toeneemt, wordt ook de variatie in het geteelde sortiment groter.

De afzet van perkplanten geschiedt hoofdzakelijk via de veiling en direct aan de eindverbruiker. Groentetelers verkopen overwegend op de veiling, bloementelers en hoveniers veel minder, hetgeen dan in de samenstelling van het sortiment tot uitdrukking komt. Naarmate grotere aantallen worden geproduceerd, wordt de oriëntatie op de veiling sterker.

In een aantal gevallen, vooral door hoveniersbedrijven, worden nog leverbare perkplanten aangekocht om hiermede het eigen geteelde sortiment te verbreden. Deze praktijk komt bij bloementelers veel minder en bij groentetelers in het geheel niet voor.

De leeftijdsopbouw bij de producenten is in de groep groentetelers het gunstigst, dit geldt ook voor de opvolgingssituatie. Ook voor hoveniers is de opvolgingssituatie relatief gunstig; de leeftijdsopbouw in deze groep is, evenals bij de bloementelers, duidelijk ouder dan van de groentetelers.

Het perspectief voor de perkplantenteelt kan als volgt worden geschetst. Doordat het produkt bijna uitsluitend afzetmogelijkheden heeft in de voorzomer en omdat er een zeer breed sorti-

ment beschikbaar is, leent de teelt zich niet voor vergaande specialisatie op jaarrondbasis. Daar de perkplantenteelt zeer arbeidsintensief is, zal deze voornamelijk plaats blijven vinden op het kleinere bedrijf met een grote inzet van gezinsarbeid. Voorts kan het produkt direct aan de consument worden verkocht. Dit vereist welliswaar een grotere arbeidsinzet, doch heeft financiële voordelen en kan daardoor, juist voor gezinsbedrijven, aantrekkelijk zijn.

Anderzijds neemt de vraag naar perkplanten toe door het groeiend gebruik van velerlei soorten plantenbakken. Het brede sortiment levert ook zijn bijdrage. Een sterke kant van het produkt is voorts het grote aantal verkooppunten; niet alleen bij de markt- en detailhandel c.q. tuincentrum kan de consument terecht, maar ook in de supermarkt en op het tuinders- c.q. hoveniersbedrijf.

Mogelijk kan de vraag naar perkplanten worden vergroot door een verdere verbreding en verbetering van het sortiment. Bij het samenstellen van een evenwichtige pakket zou de veiling een belangrijke rol kunnen spelen. Het individuele bedrijf zou zich dan min of meer kunnen specialiseren op enkele soorten, zodat de produktie-eenheden kunnen worden vergroot.

Op een aantal groenteteeltbedrijven gaat de ontwikkeling reeds deze kant op, mogelijk ook omdat de bedrijven van dit type wat groter zijn.

1. Inleiding

Onder perkplanten worden verstaan in het algemeen 1-jarige planten, die zijn bestemd om in tuinen of balkonbakken te worden opgeplant. Het begrip perkplanten is niet duidelijk gedefinieerd. Het criterium 1-jarig is niet altijd van toepassing (b.v. bij *Geranium*), terwijl diverse perkplanten (b.v. *Fuchsia*'s) ook wel als potplant worden aangeboden. Doorgaans rekent men tot perkplanten echter bloeiende of bijna bloeiende planten, die gedurende het voorjaar in perspotten of in (kleine) bloempotten in de handel worden gebracht ten behoeve van tuinbeplanting.

Gedurende de laatste jaren is de teelt van perkplanten in betekenis toegenomen. Vandaar dat sinds 1974 deze groep teelten apart wordt onderscheiden bij de jaarlijkse landbouwtelling, die in mei wordt gehouden. Op de telplichtige bedrijven werd sindsdien een oppervlakte aan perkplanten onder glas geregistreerd van in totaal 100 à 110 ha, verdeeld over circa 1150 bedrijven. Daarnaast wordt een onbekend, doch waarschijnlijk klein areaal, in de open grond geteeld.

Men kan aannemen dat lang niet het gehele areaal perkplanten bij de landbouwtelling wordt geregistreerd. Dit is het gevolg van het feit dat de teelt van deze gewassen vaak in het klein wordt bedreven en b.v. ook voorkomt bij hoveniers, tuincentra en andere, niet-agrarische bedrijven. Ook uit de veilingomzetten kan men slechts een flauwe indruk verkrijgen, gezien het feit dat een belangrijk deel van de produktie buiten de veiling om wordt verhandeld. Bovendien zijn, gezien de moeilijkheid wat precies onder perkplanten dient te worden verstaan, de veilingomzetgegevens niet eenduidig. Beperkt men zich tot die soorten perkplanten die bestaat als zodanig kunnen worden beschouwd (*Petunia*, *Tagetes*, *Lobelia*, *Violen*, *Alyssum* e.d.) dan bedroeg in 1975 de omzet op de veilingen te Aalsmeer en Honselersdijk ongeveer f 3,5 miljoen.

Het voorgaande is aanleiding geweest om de teelt van perkplanten in Nederland aan een nader onderzoek te onderwerpen, met het doel een beter beeld te verkrijgen van de bedrijven waar deze teelt wordt uitgeoefend, de plaats die de teelt op deze bedrijven inneemt, het geteelde sortiment en de wijze van verhandeling. De gegevens voor dit onderzoek zijn verkregen door middel van een enquête, uitgevoerd door personeel van de STULM op een steekproef uit de bedrijven waar volgens de metelling van 1974 perkplantenteelt voorkomt.

2. Verantwoording van de steekproef

Bij de landbouwtelling in 1974 werd op 1162 bedrijven in totaal 102 ha perkplantenteelt onder glas geregistreerd. Het bleek dat deze bedrijven gespreid over geheel Nederland voorkomen. Relatief weinig bedrijven worden aangetroffen in de provincies Zeeland, Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Limburg. Een belangrijke concentratie van bedrijven is in het Westland te vinden, kleinere concentraties zijn gelegen in de nabijheid van grote steden, zoals Rotterdam, Utrecht, Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn en Groningen (zie figuur 1). Verder bleek dat op 366 van de 1162 bedrijven de perkplantenteelt gering van omvang was, nl. minder dan 300 m² onder glas.

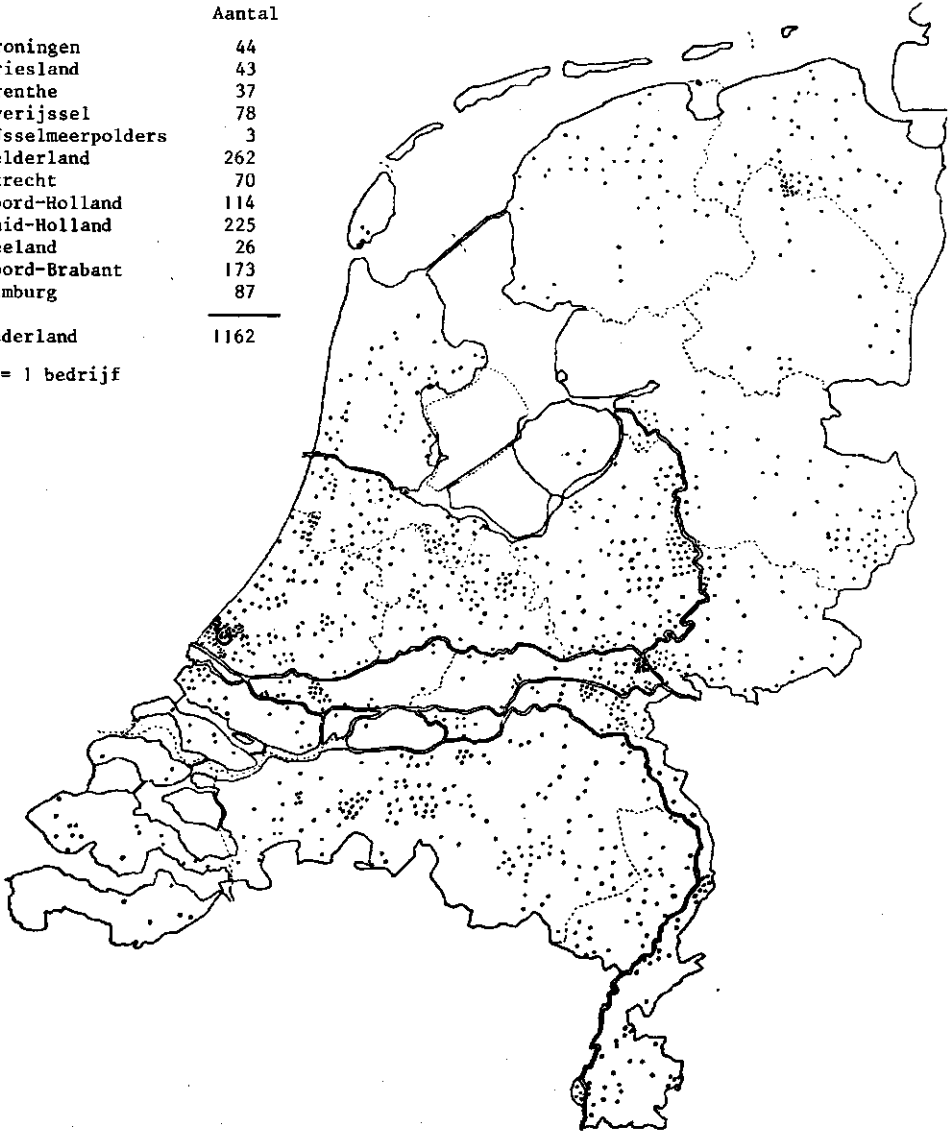
Gezien het bovenstaande is bij de steekproef geen verdeling naar regio toegepast, terwijl evenmin een onderscheid is gemaakt tussen agrarisch of niet-agrarisch hoofdberoep van de ondernemer. In beginsel zijn alle bedrijven met perkplantenteelt in de steekproef vertegenwoordigd. De steekproef is daarbij zodanig opgebouwd dat van alle onderscheiden bedrijfsgroottesklassen, uitgedrukt in oppervlakte perkplanten, een voldoende aantal (+ 40) bedrijven is geënquêteerd. In totaal werden 214 bedrijven in de enquête betrokken.

Deze enquête had plaats in het voorjaar van 1975 en had betrekking op de situatie in dat jaar. Daarbij bleek dat de gegevens van een aantal bedrijven niet konden worden verwerkt, voornamelijk omdat geen perkplanten meer werden geteeld, of wel - als gevolg van een onjuiste registratie - potplanten i.p.v. perkplanten voorkwamen. Uiteindelijk zijn gegevens van 151 bedrijven verwerkt, waarmede 948 bedrijven (van de 1162) kunnen worden gerepresenteerd (= 82%). Van de totale oppervlakte perkplanten (102 ha) wordt met deze steekproef 82,7 ha vertegenwoordigd (= 81%). Voor een volledige cijfermatige verantwoording wordt verwezen naar bijlage 1.

Figuur 1. Spreiding van de bedrijven met perkplantenteelt

	Aantal
Groningen	44
Friesland	43
Drenthe	37
Overijssel	78
IJsselmeerpolders	3
Gelderland	262
Utrecht	70
Noord-Holland	114
Zuid-Holland	225
Zeeland	26
Noord-Brabant	173
Limburg	87
<hr/>	
Nederland	1162

. = 1 bedrijf

3. Bedrijfsstructurele aspecten

3.1 Bedrijfstypen

De geënquêteerde bedrijven zijn ingedeeld naar bedrijfstypen. Het merendeel van de bedrijven met perkplanten is te vinden in de categorieën bloementeler en hovenier.

Tabel 3.1 Perkplantenteelt naar hoofdberoep bedrijfshoofd

Hoofdberoep ondernemer	Aantal bedrijven	Aant.perkplanten (x 1000 stuks)	Aant.perkplanten per bedrijf
	%	%	
Groenteteler	138 (15)	8798 (13)	63750
Bloementeler	417 (44)	45515 (67)	109150
Hovenier	245 (26)	8623 (13)	31200
Overige tuinbouw	22 (2)	} 4636 (7)	} 31320
Werknemers	80 (8)		
Overige of onbekend	46 (5)		
	948 (100)	67572 (100)	71280

Uit bovenstaande tabel komt duidelijk naar voren dat tweederde van de perkplantenproductie voor rekening van de bloementelers komt. Voorts valt op dat belangrijk meer hoveniers dan groentelers perkplanten telen, terwijl het aantal gekweekte perkplanten voor beide bedrijfstypen vrijwel gelijk is.

De overige groeperingen nemen, qua aantal maar sterker nog naar productieomvang, een ondergeschikte plaats in.

Gedurende de laatste jaren zijn vooral vele groentelers met de teelt van perkplanten begonnen. (Zie bijlage 2). Van de 138 groentelers die in 1974 als perkplantenteler werden geregistreerd, waren er 97 die deze teelt in 1970 nog niet uitoefenden, terwijl op slechts 6 van deze bedrijven de teelt in 1975 niet meer voorkwam. Ook werden in deze groep bedrijven in latere jaren grotere oppervlakten perkplanten geteeld.

Het aanbod van perkplanten, afkomstig van groenteteeltbedrijven, is dientengevolge toegenomen.

Relatief veel minder bloementelers zijn gedurende de laatste jaren met de teelt van perkplanten begonnen. Daar staat tegenover dat er in 1974/1975 relatief veel met de teelt zijn opgehouden. Ook hier is een verschuiving opgetreden naar grotere oppervlakten per bedrijf, evenwel lang niet in die mate als bij de groentelers.

Van de hoveniers blijkt 93% al sinds 1970 perkplanten te telen en ook hier is een bescheiden verschuiving naar een grotere oppervlakte per bedrijf opgetreden. Het zeer grote aantal (55) dat in 1975 geen perkplanten meer bleek te telen, zou het gevolg kunnen zijn van een vervroeging van de peildatum.

Vooral in 1974 nam het aantal bedrijven met 2500 m² of meer perkplanten sterk toe, waarschijnlijk als gevolg van vestiging van tuincentra op voorheen tuinbouwbedrijven.

3.2 Oppervlakte cultuurgrond en glasbezetting

De teelt van perkplanten komt voor op bedrijven met sterk uiteenlopende oppervlakten cultuurgrond.

Tabel 3.2 Proc.verdeling van het aantal bedrijven met perkplanten naar areaal cultuurgrond per bedrijfstype (1974)

Oppervlakte cultuurgrond (ha)	Alle bedrijven	Groente-bedrijven	Bloemen-bedrijven	Hoveniers	niet zelfstandig	Overige
tot 0,50	45	-	40	64	82	44
0,50 - 1,00	21	35	26	16	7	-
1,00 - 2,00	18	23	18	15	11	28
2,00 - 4,00	14	29	16	5	-	19
4,00 en meer	2	13	-	-	-	9
	100	100	100	100	100	100
Aantal bedr.	948	138	417	245	80	68

Uit tabel 3.2 blijkt dat 66% van alle bedrijven minder dan 1 ha cultuurgrond in gebruik heeft. Van de bedrijven met overwegend groenten heeft slechts 35% minder dan 1 ha cultuurgrond; bij de overige groepen is dit in veel sterkere mate het geval. Op 10% van het totaalaantal bedrijven beschikt men over minder dan 10 are cultuurgrond, op 20% tussen 10 en 25 are, en op 14% tussen 25 en 50 are (zie ook bijlage 3).

De indeling naar cultuurgrond geeft overigens een onvolledige indruk van de werkelijke bedrijfsomvang, daar de glasbezetting op de bedrijven in dit opzicht in sterke mate medebepalend is.

De teelt van perkplanten wordt bijna uitsluitend onder glas uitgeoefend, zeer overwegend is dit staand glas. Tabel 3.3 geeft een indruk van de grootte van het glasareaal op de bedrijven waar perkplanten voorkomen, in vergelijking met alle glasbedrijven in Nederland.

Tabel 3.3 Proc.verdeling van het aantal bedrijven met perkplantenteelt naar oppervlakte staand glas, per bedrijfstype (1974)

Oppervlakte staand glas per m2	Alle glas- bedrijven in Neder- land 1)	Aantal bedr. met perkplantenteelt 2)			
		Alle bedr.	groente- teelt- bedrijven	bloemen- teelt bedrijven	hove- niers
Geen		6	-	2	13
1 - 300	} 22	19	16	11	24
300 - 500		10	8	8	16
500 - 1000		12	-	12	20
1000 - 2500	18 3)	23	22	24	18
2500 - 5000	25 3)	14	32	17	4
5000 - 10000	26	13	12	22	5
10000 en meer	9	3	10	4	-
	100	100	100	100	100
Aantal bedr.	17692	948	138	417	245

Bronnen: 1) CBS. 2) Enquête. 3) Benaderde cijfers.

Uit deze tabel blijkt dat de teelt van perkplanten vooral voorkomt op de wat kleinere glasbedrijven. Alleen op de bedrijven waar in hoofdzaak groenten worden geteeld, benadert de grootte-structuur van het glasbestand enigszins het landelijk beeld. Op 6% van de bedrijven wordt alleen platglas aangetroffen, dit betreft vooral hoveniers.

Naarmate de oppervlakte glas op de bedrijven groter is, neemt de omvang van de perkplantenteelt toe, evenwel niet in gelijke mate. Slechts 6% van de bedrijven heeft in februari/maart 2500 m2 of meer perkplanten, terwijl 40% minder dan 500 m2 perkplanten heeft. Van het glasareaal van de bedrijven is dan ook veelal slechts een deel voor de teelt van perkplanten in gebruik.

Uit bijlage 5 blijkt het verband tussen de oppervlakte glas en de aantallen geteelde perkplanten; bij toenemende glasbezetting neemt het aantal perkplanten toe, doch er is een grote spreiding ten aanzien van dit gegeven.

Verder is gebleken dat perkplantenteelt in de volle grond vooral voorkomt op bedrijven waar geen of slechts een zeer kleine oppervlakte glas aanwezig is.

3.3 Kastypen

Uit tabel 3.4 blijkt dat voor de teelt van perkplanten vooral gebruik wordt gemaakt van oudere kassen (druivenserres, ramenwarkenhuizen), die zich veelal op de bedrijven met een kleine glasbezetting bevinden.

Tabel 3.4 Proc.verdeling van het aantal bedrijven naar kastype in gebruik voor de perkplantenteelt

Kastype	Groente- teeltbedr.	Bloemen- teeltbedr.	Hove- niers	Niet zelfst.	Ov. bedr.	Alle bedr.
Platglas	4	10	26	40	18	16
Oudere kas 1)	63	43	39	60	42	47
Oude+moderne kas	3	15	11		16	11
Moderne kas 2)	30	29	24		24	25
Onbekend	-	3	-			1
	100	100	100	100	100	100
Aantal bedr.	138	417	245	80	67	948

1) Ramenwarenhuizen, druivenserres e.d.

2) Kassen met aluminium dek.

Platglas voor perkplantenteelt wordt door 16% van de bedrijven gebruikt.

3.4 Teeltplan

Perkplanten worden vooral gedurende het voorjaar geteeld omdat de vraag naar deze produkten in hoofdzaak is beperkt tot de maanden (maart), april en mei. Specialisering op jaarrondbasis komt dan ook niet voor. Na het beëindigen van de perkplantenteelt wordt de (kas)ruimte dan ook voor andere gewassen (groenten, bloemen) benut.

Uit tabel 3.5 blijkt dat in het voorjaar een derde van het aantal bedrijven zich geheel op de perkplantenteelt specialiseert; van de hoveniersbedrijven is dit 44%.

Tabel 3.5 Proc.verdeling van het aantal bedrijven met perkplanten naar teeltcombinatie, in de periode februari-maart

Teeltcombinatie glasteelten	Groente- teelt- bedr.	Bloemen- teelt- bedr.	Hove- niers	Alle bedr.
Alleen perkplanten	25	23	44	32
Perkplanten+potplanten	-	30	38	27
Perkplanten+snijbloemen	-	14	6	8
Perkplanten+groenten	30	3	-	8
Perkplanten+potplanten+snijbl.	-	11	2	6
Perkplanten+snijbl.+groenten	7	6	2	4
Perkplanten+potplanten+groenten	8	2	-	3
Overige combinaties	31	10	7	12
	100	100	100	100
Aantal bedrijven	138	417	245	948

Ook de combinatie perkplanten - potplanten komt relatief vrij veel voor en wel het meest bij de hoveniers. Op 12% van de bedrijven komen combinaties voor met meer dan drie gewasgroepen; het sterkst is dit het geval bij de bedrijven met in hoofdzaak goenteelt. Naarmate de glasbezetting op de bedrijven groter is, neemt ook het aantal combinaties ook toe. (bijlage 7)

Op 78% van de bedrijven met perkplanten komt tuinbouw in de open grond voor (bijlage 8); voor 30% van de bedrijven is dit een oppervlakte van 0,5 ha of meer. Vooral voor de bedrijven met in hoofdzaak groenteteelt is de opengrondsteelt van veel betekenis; 42% van deze bedrijven beschikt over meer dan 1 ha voor dit doel. Geheel op glasteelten gespecialiseerde bedrijven komen het meest voor in de groep met in hoofdzaak bloemeteelt.

3.5 Arbeidsvoorziening

Aangezien perkplanten vooral op kleine bedrijven worden geteeld hebben de bedrijven doorgaans geen zware arbeidsbezetting. Op slechts 11% van de bedrijven komen twee of meer ondernemers voor (nog het meest bij de bloementelers), op 64% van de bedrijven is er geen vaste vreemde arbeidskracht en op 52% van de bedrijven geen losse arbeid. Veruit de meeste arbeid wordt geleverd door de ondernemer(s) en gezinsleden (zie bijlage 9).

Op bedrijven waar losse arbeid voorkomt, is deze in veel gevallen geheel of grotendeels aangetrokken voor werkzaamheden in de perkplantenteelt.

4. Het perkplantenassortiment

4.1 De belangrijkste gewassen

Het assortiment perkplanten omvat een groot aantal gewassen. Gemiddeld per bedrijf worden 10,4 soorten (strikt genomen: geslachten) onder glas geteeld en 1,5 soort in de open grond.

Petunia en tagetes (afrikaan) zijn de belangrijkste soorten, met ieder ruim 11 miljoen stuks; als derde volgt salvia met 5,5 miljoen stuks.

In 1975 werden in totaal bijna 60 miljoen stuks perkplanten onder glas geteeld en bijna 9 miljoen in de open grond. Van deze laatste neemt het viooltje veruit de voornaamste plaats in. Uit tabel 4.1 blijkt dat van de glasproduktie bijna 70% en van de opengrondsproduktie ruim 75% wordt aangetroffen bij bloementelers, terwijl de groepen groenteteelers en hoveniers elk zorgen voor een produktie in de orde van grootte van 8 miljoen planten (zie ook bijlage 10).

Tabel 4.1 Aantallen geteelde perkplanten (x 1000 stuks) op bedrijven met in hoofdzaak (als hoofdberoep)

Onder glas	Groente- teelt	Bloemen- teelt	Hove- niers	Ove- rige	To- taal
Totaal	8300	38826	8069	3590	58785
Waarvan					
Tagetes	1970	7659	1526	590	11745
Petunia	1143	9126	1059	326	11654
Salvia	1018	3109	925	453	5505
Begonia (zaai)	693	1847	433	332	3305
Geranium (stek)	327	2347	294	209	3177
Ageratum	412	1712	499	239	2862
Impatiens	566	1590	252	201	2609
Lobelia	404	1528	520	127	2579
In de open grond, totaal	498	6689	554	1046	8787
Waarvan viooltje	335	4658	341	540	5874

Uit tabel 4.2 blijkt dat bepaalde soorten op meer dan 80% van het totaalaantal bedrijven worden geteeld, andere komen slechts op een beperkt aantal bedrijven voor (zie ook bijlage 10 en 11).

Tabel 4.2 Produktie per soort en aantal bedrijven dat een bepaald soort kweekt

Naam	Totale produktie (x 1000 stuks)	Aantal bedrijven	
		totaal	in % van totaal
Tagetes	11745	776	82
Salvia	5505	773	82
Petunia	11654	771	81
Ageratum	2862	795	76
Lobelia	2579	692	73
Begonia (zaai)	3305	647	68
Geranium (stek)	3177	545	57
Geranium (zaai)	396	156	16
Nemesia	366	183	19
Phlox	381	186	20
Gazania	346	205	22

4.2 Sortiment per bedrijfstype en naar bedrijfsomvang

Specialisatie op één bepaalde soort perkplanten komt weinig voor, op vrijwel alle bedrijven worden verschillende soorten gelijktijdig geteeld. Specialisatie op minder dan 4 soorten komt bij 16% van de groentetelers en bij 13% van de bloementelers voor; en bij slechts 5% van de hoveniers.

In het algemeen is het aantal geteelde soorten bij groente-teeltbedrijven het kleinst, bij de bloementelers en hoveniers het grootst; hier komen bedrijven voor met meer dan 20 soorten perkplanten. Bij de opengrondsteelten is, gezien het beperktere sortiment, het aantal per bedrijf geteelde soorten veel kleiner. (zie tabel 4.3).

Tabel 4.3 Proc.verdeling van het aantal bedrijven per bedrijfstype naar aantal soorten perkplanten

Aantal soorten onder glas (plat + staand)	Groente- teeltbedr.	Bloemen- teeltbedr.	Hove- niers	Niet zelfst.	Ove- rigen
1 - 3	16	13	5	21	
4 - 7	6	8	32	27	41
8 - 12	67	35	26	14	26
13 - 15	3	24	16	20	30
16 - 19	8	15	16	18	3
20 en meer		5	5		

Aantal soorten in open grond					
geen	67	54	60	34	50
1 - 3	13	18	27	41	17
4 en meer	20	28	13	25	33
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Aantal bedrijven	138	417	245	80	67

Niet alleen het aantal geteelde soorten, doch ook de aantallen geteelde stuks zijn op bloementeelbedrijven het grootst. Overigens is in dit opzicht het verschil met groenteteeltbedrijven niet zeer groot. Op hoveniersbedrijven zijn de geproduceerde aantallen daarentegen duidelijk kleiner (zie bijlage 12).

Naarmate de oppervlakte glas per bedrijf groter is, is ook het gemiddeld aantal soorten perkplanten per bedrijf groter. Opvallend is evenwel dat deze tendentie wordt doorbroken bij grote glasbedrijven (meer dan 1 ha glas), waar op ruim een derde deel minder dan 4 soorten perkplanten worden geproduceerd (zie bijlage 13).

5. De afzet van perkplanten

Perkplanten worden, een enkele uitzondering daargelaten, volledig voor eigen risico geteeld. Contractteelt vindt slechts op 3% van de bedrijven plaats en heeft dan betrekking op slechts een deel van de totale produktie.

De teler van perkplanten heeft voor de afzet van zijn produkt verscheidene mogelijkheden.

5.1 Afzetkanalen

Perkplanten worden op 50% van de bedrijven (vrijwel) uitsluitend via één kanaal afgezet, hetzij via de veiling, hetzij direct aan de verbruiker. De andere 50% maakt gebruik van gemiddeld 3 à 4 afzetkanalen, waarbij overigens de veiling en de directe verkoop aan particulieren weer de belangrijkste zijn, naast binnenlandse grossiers, detail- of markthandelaren, hoveniers en/of tuincentra. Directe afzet aan exporteurs komt weinig voor. (Tabel 5.1).

Tabel 5.1 Betekenis van de afzetkanalen voor de verkoop van perkplanten

Aandeel in de afzet	Afzet aan							
	parti- culie- ren	vei- ling	markt/ det.- handel	bin- nenl. handel	ho- ve- nier te	ge- meen- te	exp.- han- del	overige kana- len
0	20	54	75	77	80	87	98	94
1 - 10	13	9	8	7	8	9	1	2
11 - 50	16	11	5	10	5	3	1	3
51 - 89	22	17	8	3	2	0	-	1
90 - 99	4	4	-	2	4	1	-	-
100	25	5	4	1	1	-	-	-
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

Uit een globale berekening 1) blijkt dat + 35% van de totale produktie direct aan particulieren wordt geleverd en + 40% via de veiling.

De overgrote meerderheid van de verkochte perkplanten worden door de kopers op het bedrijf opgehaald; alleen bij verkoop via de veiling worden ze door de teler weggebracht, in een enkel geval met inschakeling van een transportbedrijf.

1) Uit de enquête is per bedrijf bekend het aandeel dat aan de particulier, resp. via de veiling, wordt verkocht (zie tabel 5.1) en een categorie indeling van het aantal geteelde planten. Door deze 2 kengetallen met elkaar te vermenigvuldigen is het schatten van de totale verkochte hoeveelheid mogelijk.

5.2 De wijze van afzet naar bedrijfstype

Groentetelers verkopen hun perkplanten vooral via de veiling of direct aan particulieren. Verkoop aan de handel komt op deze bedrijven weinig voor.

Bloementelers verkopen veel meer aan de handel - zowel gro-siers als detail- en markthandelaren - doch ook voor hen is de af-zet via de veiling of rechtstreeks aan particulieren het belang-rijkst.

Hoveniers verkopen hun perkplanten vooral rechtstreeks aan particulieren; de veiling speelt voor deze groep slechts een be-scheiden rol (bijlage 14).

De ligging van het bedrijf bleek niet bepalend te zijn voor de wijze van afzet. Bedrijven gelegen aan een doorgaande weg ble-ken geen ander afzetpatroon te vertonen dan minder gemakkelijk te bereiken bedrijven. Een uitzondering hierop vormen bedrijven die vlakbij een woongebied zijn gevestigd. Deze bedrijven maken weinig gebruik van de veiling.

5.3 Veilingafzet en het geteelde aantal perkplanten

Nagegaan is of er enig verband bestaat tussen het aantal ge-teelde perkplanten en de afzet via de veiling. Het bleek dat naar-mate op de bedrijven meer perkplanten worden geproduceerd, ook een groter deel van deze produktie via de veiling wordt afgezet. Te-vens kwam naar voren dat bedrijven waar slechts enkele soorten perkplanten worden geteeld, een groter aandeel van de produktie via de veiling wordt afgezet. Een sterkere oriëntatie op andere afzetkanalen doet zich voor in geval een groter aantal soorten worden geteeld. (Zie tabel 5.2).

5.4 Aankoop van marktware perkplanten

In een aantal gevallen worden door producenten van perkplan-ten ook nog bij derden volgroeide planten aangekocht. Dit kwam voor op 60% van de hoveniersbedrijven, op 21% van de bloemeteelt-bedrijven, en in het geheel niet op groenteteeltbedrijven. Sorti-mentsvergroting is het voornaamste motief voor deze handelwijze. Vandaar dat op bedrijven waar volgroeide planten worden aange-kocht, de afzet in veel mindere mate via de veiling, doch daaren-teen in hoofdzaak aan particulieren plaats heeft dan op niet-handelsbedrijven. (Tabel 5.3).

Tabel 5.2 Samenhang tussen veiling afzet enerzijds en productie en aantal soorten perkplanten anderzijds

Aantal perkpl. per bedrijf (x 1000 stuks)	Percentage verkocht via de veiling					Aantal bedrij- ven
	0	1-10	11-50	51-89	90-100	
1 - 19	69	-	9	11	11	329
20 - 49	61	14	10	10	5	280
50 - 99	29	9	19	29	14	170
100 en meer	36	20	5	25	14	169
	100	100	100	100	100	
<hr/>						
Aantal soorten per bedrijf	Percentage verkocht via de veiling					
1 - 3	22	-	8	18	52	105
4 - 7	82	-	1	8	9	173
8 - 12	47	9	16	24	4	329
13 - 15	57	10	14	18	1	178
16 en meer	57	25	10	7	1	163
	100	100	100	100	100	

Tabel 5.3 Verschillen in gebruik van afzetkanalen tussen bedrijven zonder en die met aankoop van volgroeide perkplanten

	Bedrijven zonder aankoop	Bedrijven met aankoop
Veiling	57 %	19 %
Binnenlandse groothandel	31 %	3 %
Markt/detailhandel	27 %	20 %
Hoveniers	20 %	19 %
Gemeente	17 %	5 %
Particulieren	77 %	89 %

6. Sociale aspecten

6.1 Leeftijdsopbouw van de ondernemers

De leeftijdsopbouw van de ondernemers met perkplantenteelt loopt voor de onderscheiden groepen nogal uiteen.

Tabel 6.1 Proc.verdeling van het aantal ondernemers per bedrijfstype naar leeftijdsklasse

	Leeftijdsklasse			
	tot 30 jaar	30 tot 49 jaar	50 tot 64 jaar	65 jaar en ouder
Groentetelers	8	59	33	-
Bloementelers	5	46	33	16
Hoveniers	12	41	35	12
Niet-zelfstandig	-	68	32	-
Overigen	9	45	46	-
Allen	7	48	35	10
Aantal ondernemers ¹⁾	(64)	(429)	(311)	(84)

1) Van 55 ondernemers is leeftijd onbekend.

De groentetelers komen als groep als jongste naar voren, waarbij vooral opvalt het ontbreken van bedrijfshoofden van 65 jaar en ouder. Dit laatste is ook het geval bij de niet-zelfstandigen en bij de overige bedrijfshoofden. Bij de bloementelers en hoveniers komen wel, respectievelijk 1 op 6 en 1 op 8 bedrijfshoofden voor van 65 jaar en ouder (zie ook bijlage 15).

Landelijke cijfers m.b.t. de gehele nederlandse tuinbouw, resp. de groenteteelt en de bloemeteelt worden in bijlage 16 gegeven. Hieruit blijkt dat de leeftijdsopbouw bij de groentetelers slechts weinig afwijkt van die in tabel 6.1. De perkplantentelende bloementelers daarentegen zijn als groep duidelijk ouder dan de bloementelers in het algemeen.

Het blijkt voorts dat er verband bestaat tussen de leeftijd van de ondernemer en de glasbezetting van de bedrijven. Kleine oppervlakten glas vindt men vooral bij de oudere bedrijfshoofden, terwijl omgekeerd bij jongere bedrijfshoofden in het algemeen meer glas wordt aangetroffen (bijlage 17). Hiermede in verband staat het feit dat op bedrijven met jongere bedrijfshoofden ook een gro-

ter aantal perkplanten wordt geproduceerd. Opengrondperkplantenteelt evenwel komt bij jongere bedrijfshoofden minder frequent voor dan bij oudere (zie bijlage 18).

6.2 Opvolgingssituatie

Tabel 6.2 geeft een indruk van de opvolgingssituatie op bedrijven met perkplanten (zie ook bijlagen 15 en 16).

Tabel 6.2 Bedrijfsopvolgingssituatie op bedrijven met perkplanten

Hoofdberoep ondernemer	Aantal bedrijven	Ondernemers 50 jaar en ouder	
		totaalaantal	w.v. zonder opvolger
Groenteteler	138	43	12 (28%)
Bloementeler	416	191	85 (45%)
Hovenier	245	110	33 (30%)
Niet-zelfstandig	80	22	22 (100%)
Overig	69	32	32 (100%)
	948	398	184 (48%)
<hr/>			
Oppervlakte staand glas (in m ²)			
0	58	30	9 (30%)
1 - 300	173	104	70 (67%)
300 - 500	95	61	18 (30%)
500 - 1000	117	57	29 (51%)
1000 - 2500	209	59	36 (61%)
2500 - 5000	136	31	13 (42%)
5000 en meer	160	58	9 (16%)
	948	398	184 (48%)

Het blijkt dat de opvolgingssituatie in de groepen groentetelers en hoveniers het gunstigst is; 70% van de bedrijfshoofden van 50 jaar en ouder heeft een opvolger. Daarentegen is er geen enkele niet-zelfstandige en "overigen" van 50 jaar en ouder die een opvolger heeft. Van de bloementelers had 55% van de bedrijfshoofden van 50 jaar en ouder een opvolger.

Bezien naar bedrijfsgrootte (= oppervlakte staand glas) blijkt de opvolgingssituatie het gunstigst te zijn op de bedrijven met relatief veel glas.

Bijlage I Verantwoording van de enquête

1. De bedrijven zijn ingedeeld naar de oppervlakte perkplanten zoals opgegeven bij de landbouwtelling 1974: 1 - 299 m² perkplanten, 300 - 499 m², 500 - 999 m², 1000 - 2499 m², 2500 m² en meer.
2. Er is een gelede steekproef getrokken waarbij voor iedere groep + 40 bedrijven moesten worden geënquêteerd. Hierbij zijn de bedrijven die geen perkplanten doch potplanten bleken te telen grotendeels vervangen.

Oppervlakte perkplanten	1-299 m ²	300-499 m ²	500-999 m ²	1000-2499 m ²	2500 m ² en meer	To- taal
Aantal bedrijven in 1974	366	211	265	232	88	1162
Steekproef	1:9	1:5	1:7	1:6	1:2	
Te enquêteren aantal	41	42	39	39	44	
Ter vervanging toegevoegd	-	-	-	1	8	
Totaal geënquêteerd (bezocht)	41	42	39	40	52	214
Geen reactie	wel	-	5	5	2	3
Onvolledig ingevuld	ver-	2	-	1	1	1
In 1975 geen perk-	te-	5	1	3	1	-
planten	gen-					
	woor-					
	digd					
Totaal voor verwerking	34	36	30	36	48	184
Wegingsfactor	10,76	5,86	8,83	6,44	1,83	
Tellingsfouten	niet	2	1	2	5	8
Opheffingen	ver-	1	-	3	1	1
Particuliere	te-					
instellingen	gen-	4	3	1	1	-
	woor-					
	digd					
Perkplantenbedrijven, effectief verwerkt	27	32	24	29	39	151
Vertegenwoordigd aantal bedrijven	290	188	212	187	71	948
Vertegenwoordigd oppervlakte perkplanten						82,7 ha

Bijlage 2 Ontwikkeling in het perkplantenareaal per bedrijf

Bedrijfstype	Jaar	Aantal bedrijven naar oppervlakte perkplanten (m ²)					
		0	1 - 300	300- 500	500- 1000	1000- 2500	2500 en meer
Groenteteelt onder glas (138 bedrijven)	1970	97	9	12	6	12	2
	1971	73	15	22	6	17	5
	1972	39	43	22	12	17	5
	1973	11	30	45	15	32	5
	1974 1)	0	43	34	24	28	9
	1975	6	38	22	34	32	6
Bloemeteelt onder glas (417 bedrijven)	1970	81	61	34	94	116	31
	1971	61	61	33	104	109	49
	1972	42	61	25	112	126	51
	1973	17	53	33	106	145	63
	1974 1)	0	64	33	120	126	74
	1975	34	73	31	85	147	74
Hoveniers (245 bedrijven)	1970	19	97	80	30	19	0
	1971	17	85	86	29	26	2
	1972	17	85	68	41	32	2
	1973	17	95	58	47	26	2
	1974 1)	0	107	63	41	19	15
	1975	55	85	52	39	6	8
Niet-zelf- standig (80 bedrijven)	1970	20	42	12	6		
	1971	20	42	12	6		
	1972	0	53	21	6		
	1973	0	53	18	9		
	1974 1)	0	53	18	9		
	1975	33	53	12			
Overige (67 bedrijven)	1970	46	0	15		6	
	1971	46	0	15		6	
	1972	25	21	6	9	6	
	1973	19	21	12	9	6	
	1974 1)	0	21	29	9	6	2
	1975	12	11	16	20	6	2

1) De enquête is gehouden op bedrijven waar in 1974 perkplanten werden geteeld.

Bijlage 3 Oppervlakte cultuurgrond en staand glas per bedrijfstype

Hoofd-beroeop	Oppervlakte staand glas (in m2)	Aantal bedrijven naar oppervlakte cultuurgrond in ha							
		0 - 0,09	0,1- 0,24	0,25- 0,49	0,5- 0,9	1,0- 1,9	2,0- 3,9	4,0 en meer	to-taal
Groente- teelt	1 - 999				22		11		33
	1000 - 2499				16	6	9		31
	2500 - 4999				6	18	11	9	44
	5000 - 9999				4	2	1	9	16
	10000 en meer					6	8		14
	alle bedrijven				48	32	40	18	138
	in procenten				(35)	(23)	(29)	(13)	(100)
Bloemen- teelt	1 - 299	23	20			10			53
	300 - 499			35					35
	500 - 999	16	9		9				34
	1000 - 2499		24	28	19	21	13		105
	2500 - 4999			11	31	5	28		75
	5000 - 9999				48	29	20		97
	10000 en meer					10	8		18
alle bedrijven	39	53	74	107	75	69		417	
	in procenten	(9)	(13)	(18)	(26)	(18)	(16)		(100)
Hovenier	geen		22	10					32
	1 - 299	27	15	6		11			59
	300 - 499	6	12	6	14				38
	500 - 999	17	22			11			50
	1000 - 2499		6		22	9	6		43
	2500 en meer			9	2	6	6		23
alle bedrijven	50	77	31	38	37	12		245	
	in procenten	(20)	(31)	(13)	(16)	(15)	(5)		(100)
Niet- zelf- standig	geen			11					11
	1 - 299	11	21						32
	300 - 499				6				6
	500 - 999		11	11					22
	1000 - 2499						9		9
alle bedrijven	11	32	22	6	9			80	
	in procenten	(14)	(40)	(28)	(7)	(11)			(100)
Alle typen	geen		30	22		6			58
	1 - 299	61	57	6	22	21	6		173
	300 - 499	6	18	40	20		11		95
	500 - 999	33	42	11	9	22			117
	1000 - 2499		39	34	57	45	28	6	209
	2500 - 4999			20	39	24	44	9	136
	5000 - 9999				52	38	28	9	127
	10000 en meer					16	17		33
alle bedrijven	100	186	133	199	172	134	24	948	
	in procenten	(11)	(20)	(14)	(21)	(18)	(14)	(2)	(100)

Bijlage 4 Oppervlakte perkplanten in februari/maart naar oppervlakte glas

Alle bedrijfstypen, aantal bedrijven in procenten

Oppervlakte staand glas (in m ²)	Oppervlakte perkplanten onder staand glas in m ² per bedrijf						totaal
	1	1 - 299	300- 499	500- 999	1000- 2499	2500- en meer	
geen	6						6
1 - 299	4	14					18
300 - 499	1	6	3				10
500 - 999	2	3	5	2			12
1000 - 2499	1	2	3	9	8		23
2500 - 4999		1	1	5	5	2	14
5000 - 9999	1		1	3	5	3	13
10000 en meer			1		2	1	4
Alle bedrijven	15	26	14	19	20	6	100 (948)

Bijlage 5 Aantal perkplanten per bedrijf naar oppervlakte glas

Alle bedrijfstypen, aantal bedrijven in procenten

Oppervlakte staand glas (in m ²)	Aantal perkplanten x 1000 stuks								totaal	
	0-2	3	4	5-9	10- 19	20- 49	50- 99	100- 199		200 en meer
geen	1		2	2	1					6
1 - 299	1	1		4	6	6				18
300 - 499					3	6				9
500 - 999			1	2	3	5	1	1		13
1000 - 2499			1	1	2	8	8	2		22
2500 - 4999				1	1	3	5	3	1	14
5000 - 9999					1	1	4	6	2	14
10000 en meer						1		2	1	4
Alle bedrijven	2	1	4	10	17	30	18	14	4	100 (948)

Bijlage 6 Oppervlakte plat glas naar bedrijfsgrootte (staand glas oppervlakte)

Oppervlakte plat glas (in m2)	Percentage bedrijven naar oppervlakte staand glas (m2)							
	0 299	1 - 499	300- 499	500- 999	1000- 2499	2500- 4999	5000 en meer	alle bedrijven
geen		22	31	43	55	68	73	46
1 - 99	18	19		9	6	4		8
100 - 249	56	35	16	9	10	16	11	19
250 - 499		19	32	31	14	8		15
500 en meer	26	5	21	8	15	4	16	12
Alle bedrijven in procenten	100	100	100	100	100	100	100	100
Alle bedrijven in aantal	58	173	95	117	209	136	160	948

Bijlage 7 Teeltcombinaties in februari/maart naar oppervlakte staand glas

Teeltcombinaties	Oppervlakte staand glas in m2						
	0 - 499	500- 999	1000- 2499	2500- 4999	5000 en meer	alle bedrijven	
Aleen perkplanten		55	18	35	16	4	32
Perkplanten + potplanten		35	73	14	7	13	27
Perkplanten + snijbloemen				3	4	29	8
Perkplanten + groenten			9	9	16	14	8
Perkplanten+potplanten+snij- bloemen				3	10	21	6
Perkplanten+snijbloemen+ groenten				3	21	4	4
Perkplanten+potplanten+ groenten				7	10	1	3
Overige combinaties		10		26	6	14	12
Alle bedrijven in procenten	100	100	100	100	100	100	100
Alle bedrijven in aantal	326	117	209	136	160	948	

Bijlage 8 Oppervlakte tuinbouw in de open grond op bedrijven met perkplanten naar bedrijfstype

Tuinbouw open grond (in m ²)	Percentage bedrijven naar hoofdberoep					
	groente- teelt	bloemen- teelt	hove- nier	niet- zelfst.	ove- rigen	alle beroepen
geen	14	31	20	8	13	22
1 - 499	8	8	16	27		11
500 - 999	6	2	13			5
1000 - 4999	13	32	32	54	43	32
5000 - 9999	17	14	11	11	16	14
10000 en meer	42	13	8		29	16
Alle bedrijven in procenten	100	100	100	100	100	100
Alle bedrijven in aantal	138	417	245	80	68	948

Bijlage 9 Arbeidsbezetting per categorie naar bedrijfstype

Arbeidsbezetting		Percentage bedrijven naar hoofdberoep					
		groente- teelt	bloemen- teelt	hove- nier	niet- zelfst.	ove- rigen	alle beroepen
Ondernemer	0 - 0,9	1	3	6	93	46	14
	1 - 1,9	89	81	82	7	54	75
	2 of meer	10	16	12	-	-	11
Gezinsleden (vast)	geen	41	41	40	62	70	45
	0 - 0,9	12	3	6	-	9	5
	1 - 1,9	41	46	44	38	21	42
	2 of meer	6	10	10	-	-	8
Vreemde arbeid (vast)	geen	89	49	74	100	37	64
	0 - 1,0	7	24	10	-	9	16
	1,1- 2,9	-	16	12	-	45	13
	3 of meer	4	11	4	-	9	7
Losse arbeid in weken	geen	67	50	67	8	47	52
	1 - 10	1	20	11	47	-	16
	11 - 30	31	20	15	45	9	22
	31 - 50	-	3	2	-	29	4
	51 of meer	1	7	5	-	15	6
Alle bedrijven in procenten		100	100	100	100	100	100
Alle bedrijven in aantal		138	417	245	80	67	948

Bijlage 10 Geteelde perkplanten naar soort en bedrijfstype

Perkplanten onder glas	Aantal geteelde planten (x 1000) naar hoofdberoep bedrijfshoofd				
	groente- teler	bloemen- teler	hove- nier	ove- rigen	alle beroepen
Ageratum	412	1712	499	239	2862
Alyssum	297	1469	325	103	2194
Aster	165	559	146	101	971
Begonia (zaai)	693	1847	433	332	3305
Cineraria maritima	63	460	108	32	663
Fuchsia	107	414	49	94	664
Geranium (zaai)	67	245	49	35	396
Geranium (stek)	327	2347	294	209	3177
Gazania	43	196	87	20	346
Impatiens	566	1590	252	201	2609
Lobelia	404	1528	520	127	2579
Leeuwenbek (Antirrhinum)	213	575	199	100	1087
Margriet (struik)	19	339	24	7	389
Mesembryanthemum	5	348	120	22	495
Nemesia	67	151	112	36	366
Petunia	1143	9126	1059	326	11654
Phlox	18	172	90	101	381
Salvia	1018	3109	925	453	5505
Tagetes	1970	7659	1526	590	11745
Verbena	14	318	136	36	504
Viool	52	1736	389	218	2395
Overige soorten	637	2926	727	208	4498
Totaal	8300	38826	8069	3590	58785

Perkplanten open grond					
Bellis	27	208	31	50	316
Cheiranthus	18	58	27	109	212
Dianthus	32	96	23	47	198
Primula veris + elatior	22	146	66	26	260
Vergeet-mij-niet (Myosotis)	18	198	27	67	310
Viool	335	4658	341	540	5874
Overige soorten	46	1325	39	207	1617
Totaal	498	6689	554	1046	8787

Bijlage II Bedrijven met perkplanten naar geteelde aantallen per soort

Perkplanten onder glas	Aantal bedrijven met										stuks perkplanten (x 1000)	
	0,1 0,4	0,5- 0,9	1 - 1,9	2 - 2,9	3 - 3,9	4 - 4,9	5 - 9,9	10 - 19,9	20 - 49,9	50 en meer	Alle bedr. aantal	%
Ageratum	43	74	179	122	45	36	147	54	95		795	76
Alyssum	53	67	163	114	52	33	55	44	17	2	600	63
Aster	68	23	83	64	37	43	30	19	4		371	39
Begonia (zaai)	38	18	122	112	100	44	114	78	16	5	647	68
Cineraria maritima	56	83	79	44	13	19	14	20	2		330	35
Fuchsia	77	94	82	27	19	31	4	14	4		352	37
Geranium (zaai)	28	13	60	18	4	13	14	4	2		156	16
Geranium (stek)	36	38	115	62	45	34	123	71	17	4	545	57
Gazania	52	68	53	5		11	4	8	4		205	22
Impatiens	55	65	113	94	81	44	109	39	13	5	618	65
Lobelia	66	62	190	115	44	55	84	59	13	4	692	73
Leeuwenbek	49	43	101	112	28	25	11	26	2	2	399	42
Margriet (struik)	69	74	11	15	4		5	4	9		191	20
Mesembryanthemum	47	48	75	46	15		9	9	4		253	27
Nemesia	34	90	27	8	8		5	6	5		183	19
Petunia	22	49	104	99	58	99	127	86	97	30	771	81
Phlox	15	60	44	29	15		9	14			186	20
Salvia	22	23	125	93	94	71	153	105	78	9	773	82
Tagetes	27	27	71	78	68	65	130	124	130	56	776	82
Verbena	19	92	68	54	27		14	10			284	30
Viool	13		37	21	41	38	45	34	24	5	258	27
Overige soorten	32	39	84	57	11	25	169	32	68	16	533	56

Perkplanten
open grond

Bellis	38	38	49	2	17	2	23	9			168	18
Cheiranthus	46	30	32	15	9		2	6			140	15
Dianthus	70	46	57	30	15	9	4	2			233	24
Primula veris + elatior	37	15	50	16	11	8	22				159	17
Vergeet-mij-niet	35	26	72	19		2	16	9			179	19
Viool	23	9	45	45	20	26	83	49	49	19	368	39
Overige soorten	31	32	30	38	8	4	24	15	6	15	203	22

Bijlage 12 Proc.verdeling van het aantal bedrijven per bedrijfstype naar aantal perkplanten per bedrijf

Aantal perkplanten per bedrijf (x 1000 stuks)	Groente- teelt- bedrijven	Bloemen- teelt- bedrijven	Hove- niers	Ove- rige	Alle typen
0 - 4	4	3	8	22	10
5 - 9	16	2	18	29	10
10 - 19	8	17	24	44	16
20 - 49	26	24	33	4	29
50 - 99	27	24	11	-	17
100 - 199	18	22	5	1	14
200 en meer	1	8	1	-	4
	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	138	417	245	148	948

Bijlage 13 Aantal soorten perkplanten naar oppervlakte glas

Aantal soorten onder glas (plat + staand)	geen	Percentage bedrijven naar oppervlakte staand glas							
		1 - 299	300- 499	500- 999	1000- 2499	2500- 4999	5000- 9999	1000 en meer	alle bedrijven
1 - 3	34	18	21	6	1	13	37	11	
4 - 7	37	25	22	47	6	1	8	25	
8 - 12	29	40	13	19	41	46	41	25	
13 - 15		26	35		25	23	9	13	
16 - 19		9	6	13	22	23	13		
20 en meer			6			6	16		
Aantal soorten in open grond									
geen	19	41	51	64	52	65	70	94	
1 - 3	81	13	16	28	24	10	21		
4 en meer		46	33	8	24	25	9	6	
Alle bedrijven in procenten	100	100	100	100	100	100	100	100	
Alle bedrijven in aantal	58	173	95	117	204	136	127	33	
								948	

Bijlage 14 Afzet perkplanten naar bedrijfstype

	Percentage bedrijven naar afzetkanaal				
	afgezette hoeveelheid in procenten				
	geen	1 - 10	11 - 50	51 - 89	90 - 100
Groentetelers (138)					
Veiling	34	1	17	36	12
Binnenlandse handel	85	1	14		
Markt, detailhandel	82	3	4	11	
Hovenier	94	6			
Gemeente	93	7			
Particulier	15	20	9	28	28
Bloementelers (417)					
Veiling	48	11	8	22	11
Binnenlandse handel	65	11	16	5	3
Markt, detailhandel	66	12	7	12	3
Hovenier	83	12	3	1	1
Gemeente	80	13	6	1	
Particulier	24	11	25	21	19
Hovenier (245)					
Veiling	68	13	11	6	2
Binnenlandse handel	93	1	2	2	2
Markt, detailhandel	76	9	4	4	7
Hovenier	76	3	9		12
Gemeente	93	7			
Particulier	14	15	7	22	42
Overigen (148)					
Veiling	72	4	13	4	7
Binnenlandse handel	77	15	4		4
Markt, detailhandel	90		6		4
Hovenier	72	10	7	7	4
Gemeente	89	7			4
Particulier	19	8	11	22	40

Bijlage 15 Leeftijdsofbouw van de ondernemers naar bedrijfstype

	Aantal onder- nemers	Aantal bedrijven naar leeftijd oudste ondernemer				
		tot 30 jaar	30 - 49 jaar	50 - 64 jaar	65 jaar en ouder	leeftijd onbekend
Groenteteiers (138)	1 meer	11	78	24 (6)		6 (6)
Bloementelers (417)	1 meer	18	147	122 (56)	34 (20)	26 (23)
Hoveniers (245)	1 meer	27	63	56 (33)	11	12 (12)
Niet-zelfstandig (80)	1		47	22 (22)		11 (11)
Overige typen (68)	1	6	31	31 (31)		

Tussen () = geen jongere opvolger aanwezig.

Bijlage 16 Leeftijdsofbouw zelfstandig ondernemers op alle tuinbouwbedrijven en op bloemen- resp. groenteteeltbedrijven in procenten

	Leeftijdsklasse			
	tot 30 jaar	30 - 49 jaar	50 - 64 jaar	65 jaar en ouder
Tuinbouw totaal	9	51	32	8
Groenteteelt	9	58	28	5
Bloemeteelt	11	57	27	5

Bron: CBS.

Bijlage 17 Leeftijdsopbouw van de ondernemers naar oppervlakte staand glas

Oppervlakte staand glas	Aantal bedrijven naar leeftijd oudste ondernemer				
	tot 30 jaar	30 - 49 jaar	50 - 64 jaar	65 jaar en ouder	leeftijd alle onbekend leeftijden
geen		27		30 (9)	58 (9)
1 - 299	11	47	82 (59)	22 (11)	11 (11) 173 (81)
300 - 499	12	12	52 (18)	9	11 (11) 95 (29)
500 - 999	11	50	57 (29)		117 (29)
1000 - 2499	6	132	48 (27)	11 (9)	12 (12) 209 (48)
2500 - 4999	10	87	29 (13)	2	8 (8) 136 (21)
5000 - 9999	14	58	33 (9)	15	7 (4) 127 (13)
10000 en meer		16	10		6 (6) 33 (6)

Tussen () = geen jongere opvolger aanwezig.

Bijlage 18 Aantal en sortiment perkplanten naar leeftijd van de (oudste) ondernemer

Aantal perkplanten (x 1000 stuks)	Percentage bedrijven naar leeftijd van de ondernemer				
	tot 30 jaar	30 - 49 jaar	50 - 64 jaar	65 jaar en ouder	alle leeftijden
0 - 4		5	5	37	7
5 - 9		10	12	17	10
10 - 19		12	23	17	17
20 - 49	53	31	33	17	30
50 - 99	19	26	12	10	18
100 en meer	28	16	15	2	18
Alle bedrijven	100	100	100	100	100

Percentage bedrijven met perkplantenteelt in de open grond	20	47	45	57	45
Alle bedrijven in aantal	64	429	310	89	892